

Rosa Rogers
a scríobh

aistriúchán Gaeilge déanta ag
Merlin Pearson

Rosa Kelly
a mhaisigh

AR LORG GHLAO AN CHROTAIGH

© Met Éireann, 2026

An Clár Taighde Aimsire agus Aeráide Met Éireann

AR LORG GHLAO AN CHROTAIGH

Séanadh

Ní ghlacann na foilsitheoirí, eagarthóirí, léirmheastóirí, nó na húdair le haon fhreagracht dlíchiúil le haghaidh aon iomraill, easnamh, nó éilimh, agus ní chuireann siad ar fáil aon bharántas sainráite nó intuigthe i dtaca le heolas foilsithe i bhfoilseacháin Met Éireann. Is féidir leis an bhfoilseachán uile nó i bpáirt a bheith athchruthaíthe gan cead breise, ar chuntar go adhmaítear an foinse

Met Éireann, rannóg don Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht, a d'fhoilsigh.

ISBN: 978-1-917198-03-5

Praghas: Saor in Aisce

Eanáir 2026

Leagan ar líne

Met Éireann

65/67 Glasnevin Hill, Dublin, D09 Y921, Ireland

Tel: +353-1-8064200

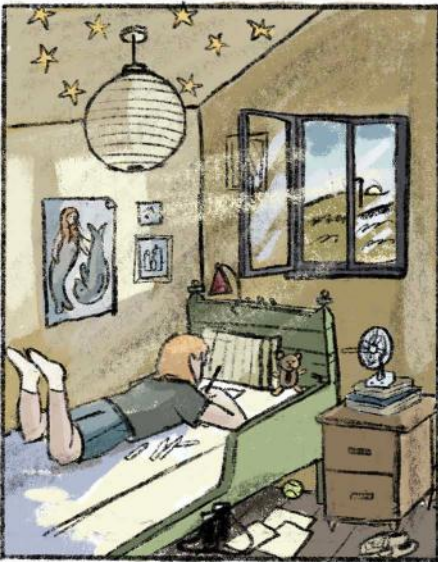
Rphost: researchfunding@met.ie

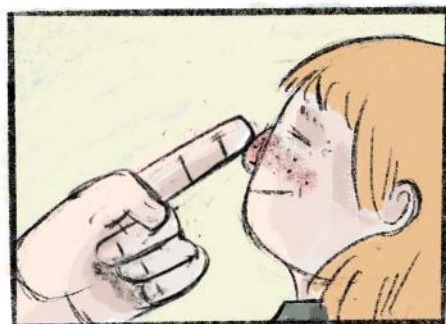
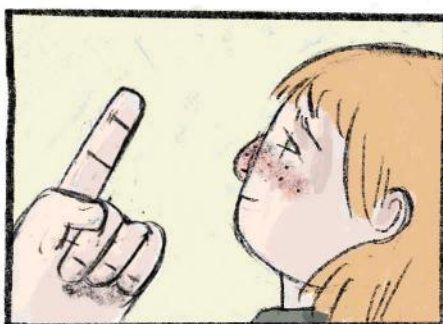
Suíomh: www.met.ie

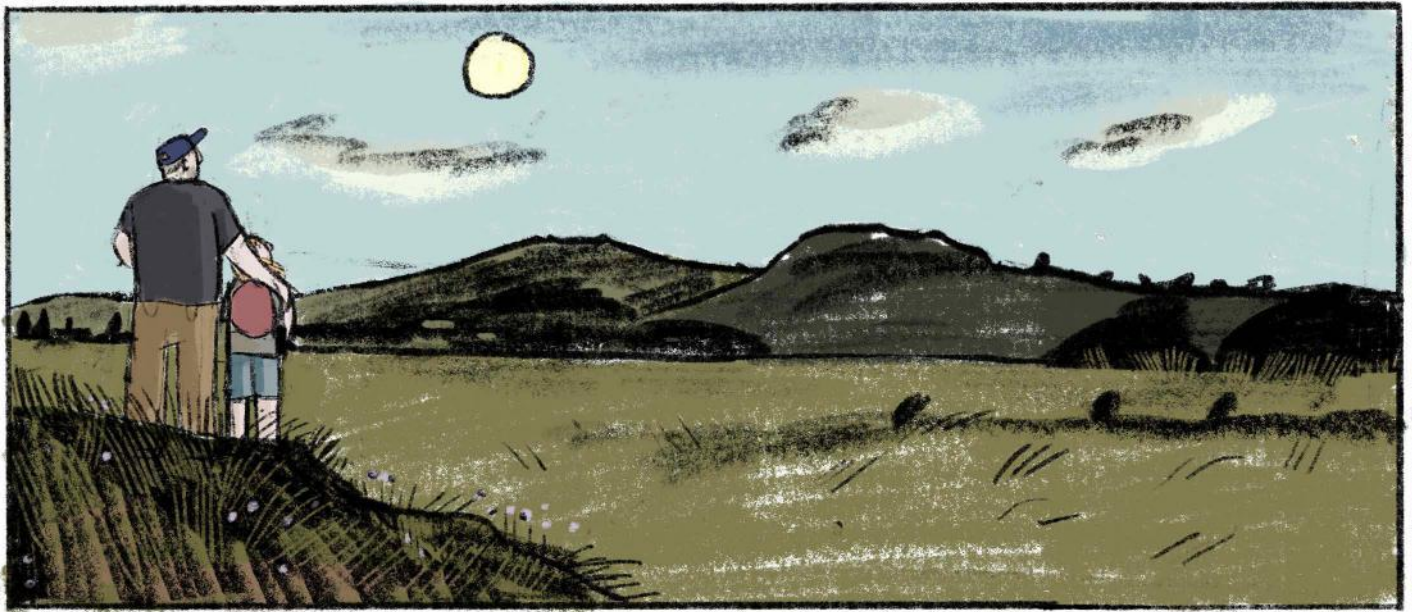
Rosa Kelly

rosakellystudio.com

@rosakelly_

IDENTIFICATION

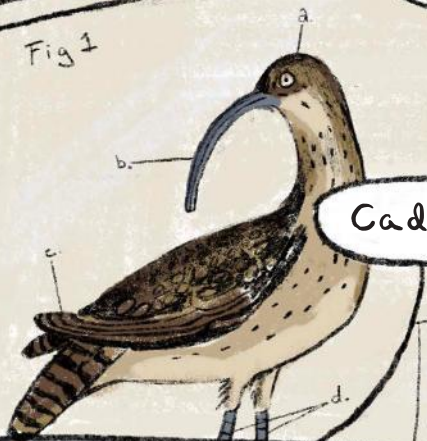
CURLEW

Tá goba fada acu, le achar suas le 15cm, agus cuarann siad óna n-aghaidh le cuma na gealaí deircí.

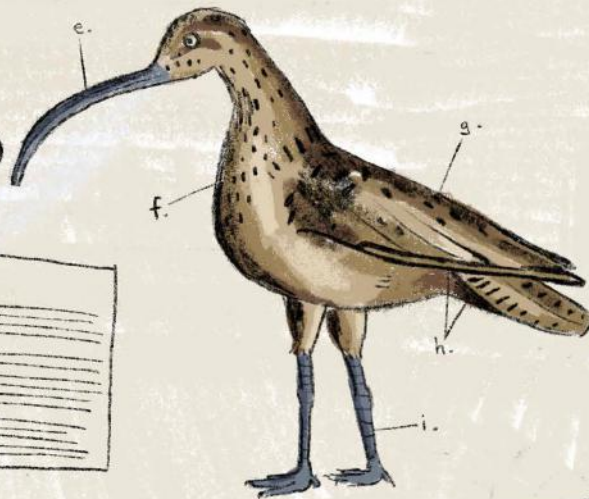

Tá cosa tanaí liathghorma acu agus cleití acu ina bhfuil meascán de dathanna donn, buí, bán, agus ór iontu, cosúil le dathanna na cluana fiáine.

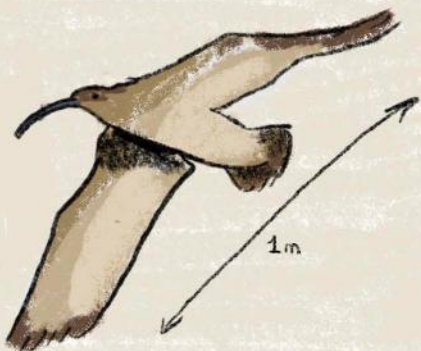
Fig 1

Cad eile...

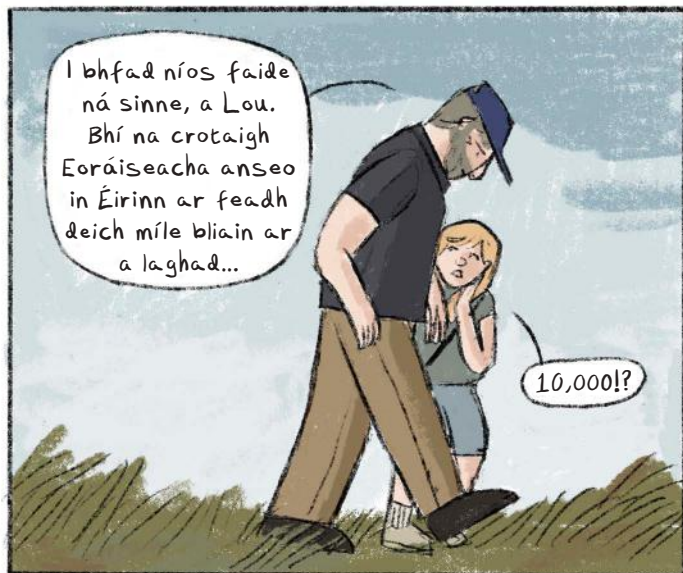
Tuigtear gurb iad na lapairí is mó san Eoraip agus má spréann siad a sciatháin, tá siad beagnach méadar ar leithead!

Agus má seasfaidh ceann acu in aice leat, shroichfidh sé beagán lastuas de do ghlúin.

Bhíodh an oiread sin acu in Éirinn, agus ní ach le gairid a thosaíomar iad a chailleadh.

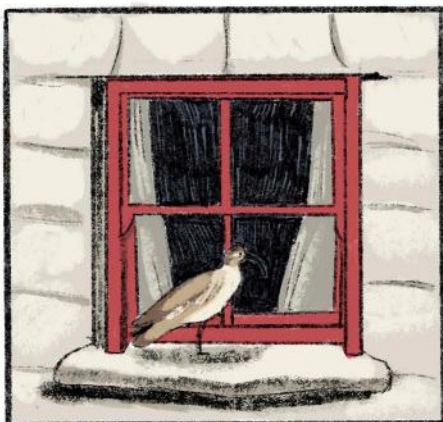
Táimid tar éis 98% díobh a chailleadh sna deich mbliana fichead seo caite.

Sin saol iomlán mo Mham...

Agus fós, tá tionchar an chrotaigh le feiscint i gcaitheamh an ama inár seanscéalta, inár mbéaloideas agus inár dtalamh...

Ní dhéanann na hathruiche aimsire maith dóibh fréisin... théigh Éirinn cheana agus athraíonn an teas breise seo ár bpatrúin aimsire.

Is aoibhinn leis na héin na bogaigh agus tá tionchar ag na míonna samhraidh níos teo a thagann i bhfeidhm ar a bhfinte.

Cén fáth?

Nuair a rugadh na héiníní i Meitheamh, caithfidh siad iad féin a chothú. Cuireann siad a ngoba sa talamh chun a gcuid bídh cosúil le péisteanna agus feichidí a fháil.

Ach is féidir leis an talamh a bheith ró-tirim de dheasca an teasa,

Agus mar sin ní féidir lena ngoba a bhriseadh tríd

agus bíonn ganntanas bídh acu.

Is cuimhin liom go ndúirt mo Mham
gur éisteadh sí iad i gcónaí.

D'éistimis. Shiúlaimis trína
móinéir nuair a bhí sí ina
hóige.

Cén glór a bhí acu?

Dúirt roinnt daoine go raibh cuma
phlobach air, cosúil le lucháir
scaoilte. Ach dar liomsa tá cuma
airgid air...

Cuma airgid?

Cosúil le snáth ag
scaoileadh.

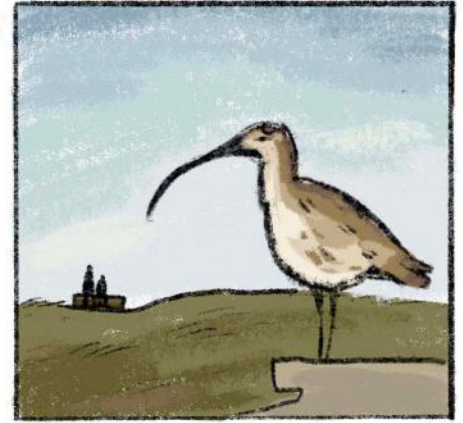
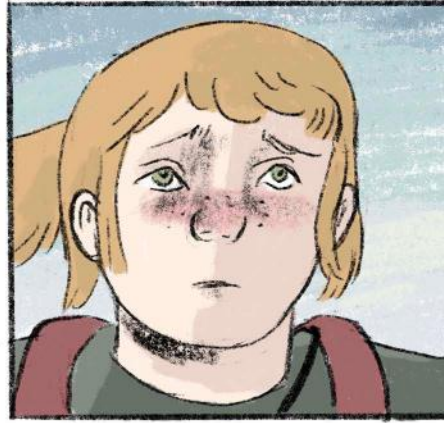
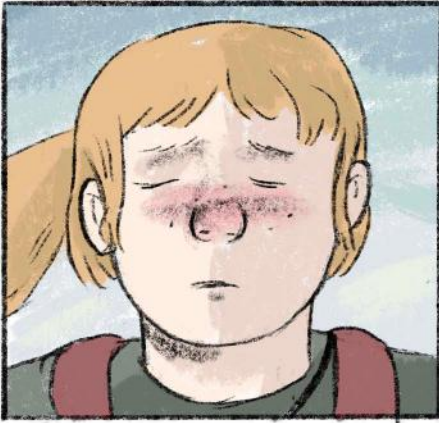

Dún do shúile,
a Lou. Agus
éist...

Tá sé... go
hálainn

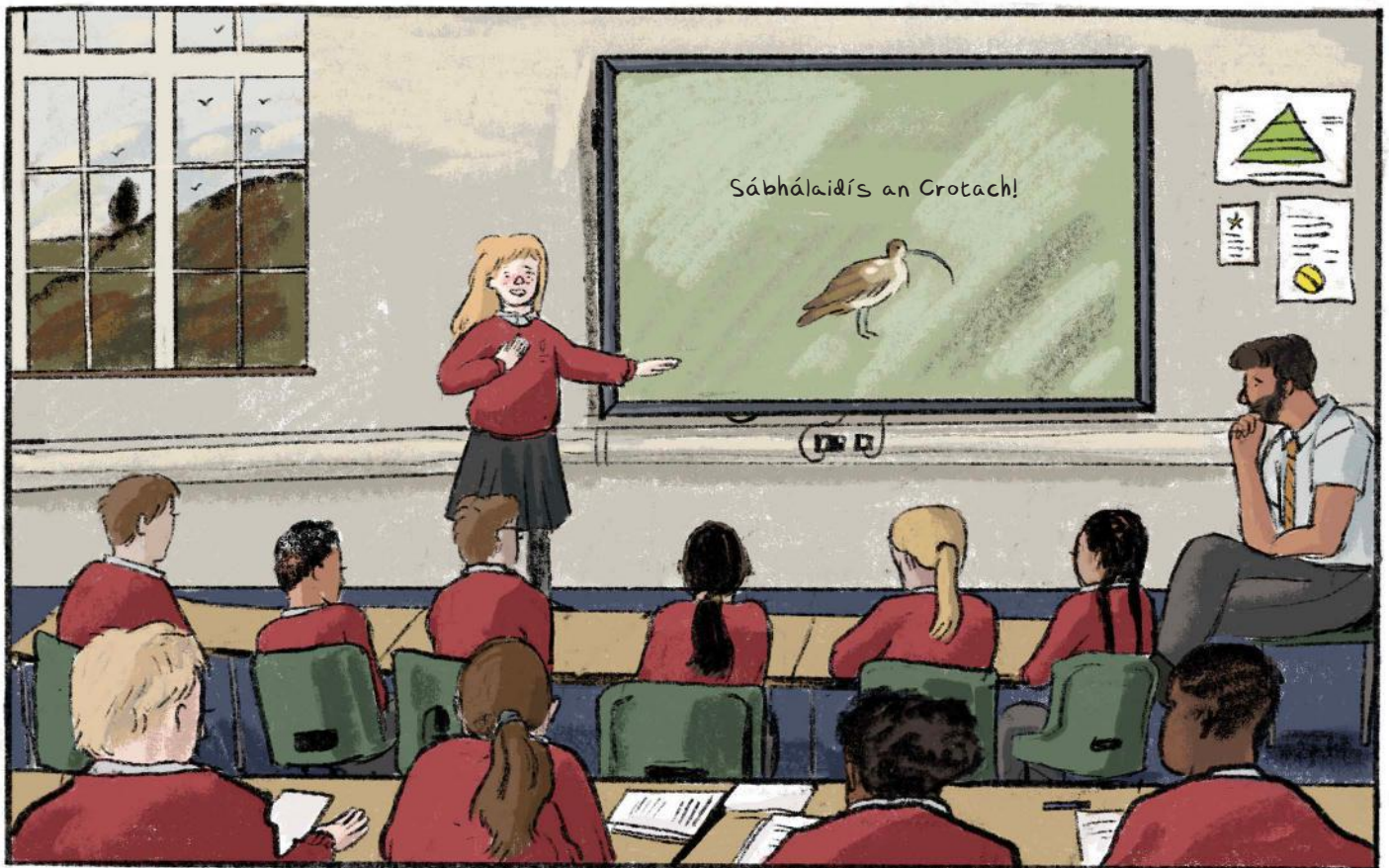

Trí mhí ina ndiaidh...

© Met Éireann, 2026

An Clár Taighde Aimsire agus Aeráide Met Éireann

AR LORG GHLAO AN CHROTAIGH

Coláiste na hOllscoile Chorcaigh
a d'ullmhaigh do Met Éireann

Údair: an Dr Rosa Rogers agus Rosa Kelly, aistriúchán Gaeilge déanta ag Merlin Pearson

NÓTAÍ BUÍOCHAIS

Mhaoinigh An Clár Taighde Aimsire agus Aeráide Met Éireann an foilseachán seo, faoi riarachán Met Éireann, rannóg an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht.

Ba mhaith leis na húdair aitheantas a thabhairt don tacaíocht taighde ar eolas aeráide a rinne an Dr Claire Scannell agus an Dr Catriona Duffy, don tacaíocht tairgthe a rinne Gráinne Connolly, don taighde ar an Crotach Eorpach a rinne an Dr Paul Holloway, agus do na 200+ rannpháirtithe a thug a gcomhairle, a dtacaíocht, agus a n-inspiráid dúinn inár gceardlanna scéalaíochta cruthaícheacha.

An Clár Taighde Aimsire agus Aeráide Met Éireann

Eolaíocht ag Freastal ar an tSochaí

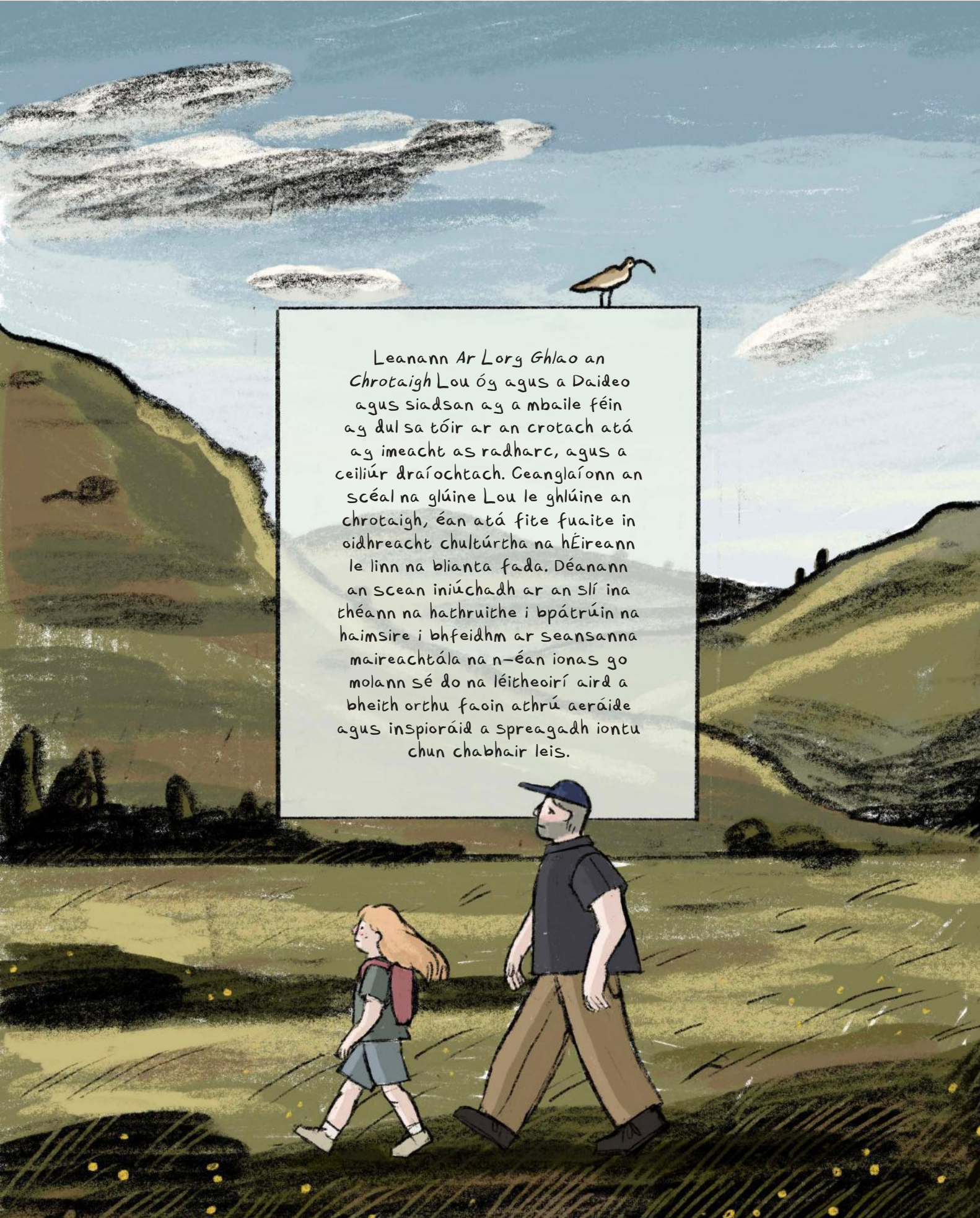
Is é Met Éireann an Seirbhís Náisiúnta Meitéareolaíochta na hÉireann a chaomhnaíonn an Stáit faoin gCoinbhinsiún na hEagraíochta Domhanda Meitéareolaíochta. Coinníonn sé súil ar an aimsir agus an aeráid in Éirinn, ag déanamh anailís agus tuartha orthu. Déanaimid é sin chun seirbhísí aimsire, aeráide agus tuilte den chéad scoth a chur ar fáil do na cinnteoirí Éireannacha, le beathaí agus réadmhaoin a chosaint agus le sláinte eacnamaíoch agus sochaíoch níos leitha a chur chun cinn.

Tá maoiniú taighde ina príomhchuid de straitéis Met Éireann agus tá sé lárnach don Chlár Taighde Aimsire agus Aeráide Met Éireann.

Bíonn an Clár Taighde Aimsire agus Aeráide Met Éireann mar bhonn faoin eolas agus saineolas atá de dhíth chun seachadadh agus feabhsú leanúnach na hacmhainne tuarthaí náisiúnta a chur ar a gcumas i réimsí na haimsire, na haeráide agus na hidreolaíochta agus chomh maith leis sin chun deimhniú go soláthraíonn torthaí an taighde an fhianaise agus na huirlisí ar gá leo polasaí agus bearta an rialtais a fhoirmiú.

Is é bunchuspóir an Chlár Taighde Aimsire agus Aeráide Met Éireann ná tairbhe a dhéanamh don fhorbairt acmhainne taighde náisiúnta agus aghaidh a thabhairt ar bhuncheisteanna eolaíochta mar fhreagra ar na dúshláin agus na deiseanna atá roimh Éirinn maidir leis an adhaimsir agus an athrú aeráide.

Cuireann Met Éireann fáilte roimh thaighde i meon éagsúlachta, cuimsiche, comhoibrithe, comhchruthaiche, sonraí oscailte agus ildisciplíneachta.

Leanann Ar Lorg Ghlaio an
Chrotaigh Lou óg agus a Daideo
agus siadsan ag a mbaile féin
ag dul sa tóir ar an crotach atá
ag imeacht as radharc, agus a
ceiliúr draíochtach. Ceanglaíonn an
scéal na glúine Lou le ghlúine an
chrotaigh, éan atá fite fuaite in
oidhreacht chultúrtha na hÉireann
le linn na blianta fada. Déanann
an scean iniúchadh ar an slí ina
théann na hathruithe i bpátrúin na
haimsire i bhfeidhm ar seansanna
maireachtála na n-éan ionas go
molann sé do na léitheoirí aird a
bheith orthu faoin athrú aeráide
agus inspioráid a spreagadh iontu
chun chabhair leis.